

Vsak detajl je enak originalu

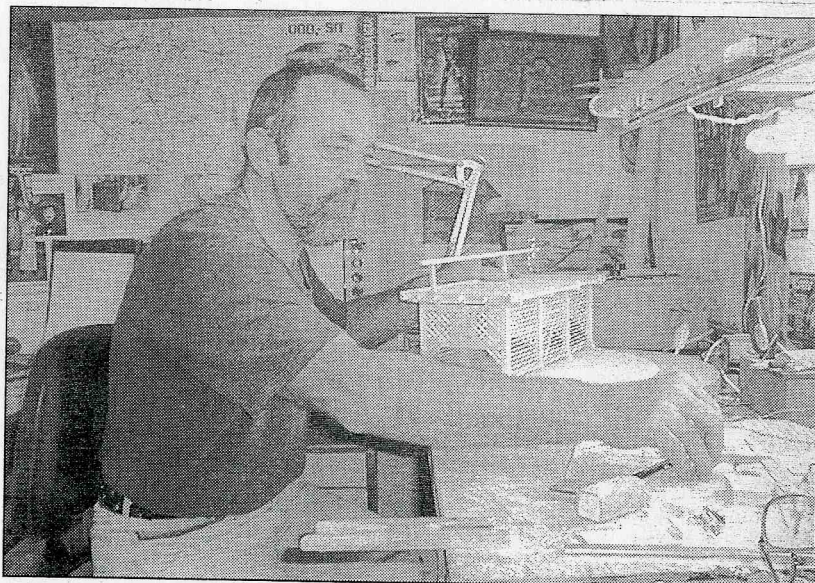
Doslej je izdelal deset pomanjšanih kopij kozolcev v merilu 1:50, ki so stali ali še stojijo v krajih Šaleške doline in njene okolice

Toniju Tratniku iz Velenja je ljubezen do kozolcev verjetno zapisana že v genih, saj je bil njegov ded Martin Kuhar iz Nove Štifte pri Gornjem Gradu daleč naokoli znan in priznan tesarski mojster. Makete slovenskih kozolcev Toni Tratnik, 80-odstotni invalid, izdeluje v delavnici, ki si jo je uredil kar v kleti stanovanjskega bloka na Jenkovi 11 v Velenju, kjer živi z ženo in s sinom.

Toni Tratnik je pred kratkim iz Ljubljane prejel dopis strokovne komisije Obrtne zbornice Slovenije za ocenjevanje izdelkov domače obrti, v katerem je zapisano naslednje: "Pomanjšave konkretnih tipov slovenskih kozolcev - toplarjev sodijo v sam vrh tovrstne ustvarjalnosti posameznikov. Komisija jih ocenjuje z najvišjo kakovostjo, ki velja za celoto in posamezne sestavne dele."

Kopijo dopisa, katerega vsebina mu pomeni zelo, zelo veliko, je obesil kar na vrata svoje delavnice v kleti stanovanjskega bloka na Jenkovi 11 v Velenju, da ga lahko vidijo vsi, ki ga obiščejo. Vsebina dopisa namreč pomeni veliko priznanje njegovemu delu, vztrajnosti in trudū, ki ga vlaga v izdelovanje kopij slovenskih kozolcev. Zakaj ravno kozolci? Že od nekdaj je občudoval to slovensko posebnost, ko pa je bila pred leti v Velenju razstava o kozolcih, je sklenil, da bo poskušal tudi sam izdelati kopijo te stavbe. Prve napotke in gradivo o kozolcih v Šaleški dolini mu je dal organizator razstave v Velenju arhitekt **Marko Vučina**, in lotil se je dela.

Vneme za tovrstno delo je imel več kot dovolj, potrebnih ročnih spretnosti tudi, saj je že vrsto let pred tem izdeloval drobne predmete iz lesa, časa pa prav tako, saj je že od leta 1991 invalidsko upokojen. Toni Tratnik je namreč invalid, kar je posledica otroške paralize, za katero je zbolel leta 1957, ko je bil star tri leta. Večino časa med leti 1957 in 1970 je preživel po različnih bolnišnicah, zavodih in podobnih ustanovah in v teh letih prestopal več kot dvajset operacij, s katerimi so mu zdravniki vsaj deloma poskušali odpraviti posledice te hude bolezni. Osnovno šolo je končal v Zgodovini za rehabilitacijo invalidov v

Toni Tratnik pri svojem delu

Damijan Kljajič

Kamniku (tu se je naučil marsikaj koristnega, kar še danes s pridom uporablja pri svojem delu), poklicno šolo za tehnične risarje pa v Velenju.

Večkratni državni prvak

Po osemnajstih letih dela so ga invalidsko upokojili in od takrat večino časa preživi v svoji delavnici v kleti, kjer zadnjih pet let izdeluje skorajda izključno le še kopije kozolcev. Zahrbtna bolezen tudi v teh letih ne miruje in počasi, a vztrajno napreduje, zato se je moral skoraj povsem odpovedati tudi športu, ki mu je bil dolga leta zelo zvest. Bil je ne le navdušen, temveč tudi zelo uspešen športnik, večkratni državni prvak v plavanju, streljanju, namiznem tenisu, reprezentant v odbojki sede za invalide, udeleženec več pomembnih mednarodnih tekmovanj in enkrat tudi športnik invalid leta v Velenju.

Zaradi zdravja se je moral torej odpovedati športu, zato pa se je lahko bolj posvetil svoji drugi ljubezni - izdelovanju kozolcev. Doslej je izdelal deset pomanjšanih kopij kozolcev v merilu 1:50, ki so stali ali še stojijo v krajih Šaleške doline in njene okolice. Vsak kozolec, za katerega se odloči, da ga bo naredil, najprej temeljito izmeri, fotografira in nariše skico v pomanjšanem merilu. Vsak detajl na

njegovem kozolcu je popolnoma enak originalu; če o čem ni povsem prepričan, zapre delavnico, sede na motor in zapelje do kozolca ter tam še enkrat vse temeljito preveri. Za izdelavo pomanjšanega kozolca porabi od 350 do 400 ur, za dvojni toplar, ki ga je naredil, pa je porabil kar okoli 600 ur. Z izdelovanjem teh kopij na svoj način pomaga tudi pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine oziroma ohranjanju njene prepoznavnosti, ki je v zadnjih letih vse bolj podvržena vplivom od drugod.

Svojega nadvse natančnega in potrpežljivega dela se nikoli ne naveliča in včasih preživi v delavnico tudi po deset in več ur. Običajno dela vsak dan (tudi nedelje in praznike) med osmo in enajsto uro dopoldan, nato skuha kosilo, popoldan pa spet dela tri, štiri ali še več ur. Žena, za katero pravi, da boljše ne bi mogel najti in da sta idealen par, je ta njegov hobi sprejela kot nekaj povsem običajnega in ga pri njegovem delu stalno vzpodbuja. Potrditev njegovega dela je zdaj prišla še z najvišje ravni in Toni upa, da bo lahko katero od kopij tudi prodal, si izboljšal svoj materialni status in seveda dobil tudi potreben finančni zagon, da bo lahko izdelal še veliko kopij te slovenske posebnosti.

Damijan Kljajič